

Norblin

malarstwo/painting

BOSZ
art

Stefan Norblin
w swojej pracowni
w Warszawie, 1935

Stefan Norblin
in his studio
in Warsaw, 1935

Norblin

malarstwo/painting

BOSZ
art

Wydawnictwo BOSZ
Szymanik i wspólnicy sp. jawna
38-722 Olszanica

Wydawca

Published by

ul. Przemysłowa 14
38-600 Lesko
tel. +48 13 469 90 00
fax +48 13 469 61 88
e-mail: biuro@bosz.com.pl
www.bosz.com.pl

Biuro

Office

Stefan Norblin¹ – Europejczyk, obywatel świata, artysta tworzący na pograniczu kultur (część jego spuścizny stanowi największe polonicum na kontynencie azjatyckim) – urodził się 29 czerwca 1892 roku w Warszawie, w rodzinie właścicieli Fabryki Platerów i Wyrobów Brązowniczych „Norblin i Spółka”, potomków francuskiego malarza Jeana-Pierre’a Norblina de la Gourdain (1745–1830). Zapewne po nim artysta odziedziczył talent plastyczny: „[...] od dziecka lubiłem rysować. Pierwszy portret narysowałem mając lat dziewięć [...]. Ojciec mój był przeciwny. [...] W szkole nie wolno mi było uczyć się rysunków. Po ukończeniu Akademii Handlowej w Antwerpii pracowałem na posadzie w truscie papierosowym. Wzięłem się do karykatury [...]. Szykowałem już wystawę..., gdy przyjechał ojciec”. Mimo wprowadzonych przez ojca sankcji Stefan Norblin realizował swoje plany. Pasję tworzenia podsycali podróże obejmujące zwiedzanie galerii i muzeów Belgii, Niemiec, Francji i Anglii, gdzie kopiując obrazy starych mistrzów, poznawał tajniki warsztatu. Po powrocie do Warszawy rozpoczął karierę karykaturzysty, ilustratora książek i czasopism, projektanta scenografii teatralnej i filmowej oraz grafika reklamowego. Projektował afisze towarzyszące kampaniom charytatywnym, politycznym i reklamowym. Szczególne uznanie zdobył w dziedzinie plakatu turystycznego.

Lata 20. i 30. XX wieku były dla niego czasem intensywnej pracy, zwieńczonej artystycznymi i osobistymi sukcesami. Nawiązywał barwne koneksje towarzyskie i wykazywał ogromny potencjał twórczy.

Stefan Norblin¹ – a European, a citizen of the world, an artist creating at the meeting point of cultures (part of his heritage is the greatest polonicum in Asia) – born on 29 June 1892 in Warsaw to a family of owners of the Factory of Coated and Bronze Goods “Norblin and Company”, descendants of French painter Jean-Pierre Norblin de la Gourdain (1745–1830). It must have been from him that the artist inherited the artistic gift: “[...] I have enjoyed drawing since I was a child. I drew my first portrait at the age of nine [...]. My father was against it. [...] I was not allowed to learn drawing at school. After graduating from the Superior Institute of Commerce in Antwerp, I worked at a tobacco trust. I started doing caricatures [...]. I was preparing my exhibition..., when my father came.”² Despite the sanctions imposed by his father, Stefan Norblin pursued his plans. His artistic passion was fuelled by his travels, including visiting galleries and museums in Belgium, Germany, France and England, where he learned the tricks of the trade by copying paintings by old masters. After he returned to Warsaw, he began his career as a caricaturist, book and magazine illustrator, theatre and film scenographer and advertising designer. He designed posters for charity, political and advertising campaigns. He won particular recognition for his tourist posters.

The 1920s and 1930s were a period of hard work, which led to his artistic and personal successes. He made fascinating

Jego aktywność ilustratorska, reklamowa i wystawiennicza wpisywała się w profil salonów Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych³ i w gusta zleceniodawców. Udział w ekspozycjach krajowych i zagranicznych pozwalał zapoznać się z tendencjami obowiązującymi w sztukach plastycznych. Łatwość, z jaką po nie sięgał, przysparzała nowych zleceń. Szczególną popularność zyskał jako precyzyjnie oddający rzeczywistość portrecista, któremu „sekret [...] tajemnicy rysów” dawał „przyjemności występujące w samym fakcie malowania”. Inwencja twórcza połączona z wrodzonymi predyspozycjami sprawiły, że prace Juliusza Stefana Norblina wysoko oceniano także na forum międzynarodowym – w 1937 roku w Londynie wystawiono portret jego autorstwa⁴. Wydarzenie to stanowiło nie tylko „sukces osobisty artysty, ale [miało] także duże znaczenie propagandowe dla sztuki polskiej”⁵.

W pierwszych dniach września 1939 roku artysta wraz z żoną – Leną Żelichowską – opuścił Warszawę. Ich celem były Stany Zjednoczone, dokąd wiodła długa i wyczerpująca tułaczka przez Rumunię, Turcję i Daleki Wschód. W Bagdadzie malarza zarekomendowano na dworze królewskim. Kolejnym etapem emigracji – przez niemal sześć lat od 1941 roku – były Indie, gdzie artysta został księżącym portrecistą i dekoratorem pałacowych wnętrz. Na zlecenie maharadzów, zafascynowanych europejską kulturą, projektował meble oraz wielkoformatowe obrazy i murale. Łączył w nich mitologiczną tematykę hinduską z europejską

social contacts and demonstrated huge artistic potential. His drawing, advertising and exhibition activities were aligned with the profile of the Society for the Encouragement of Fine Arts salons³ and patrons' tastes. His participation in national and international exhibitions enabled him to become acquainted with the trends in the visual arts. The ease with which he adopted them earned him new commissions. He became especially popular as a portraitist who reflected reality with precision, and who found “pleasures in the mere fact of painting” thanks to the “secret [...] of the mystery of features”. His creativity combined with his natural gift won Juliusz Stefan Norblin international acclaim – in 1937, a portrait he painted was exhibited in London⁴. It was not only “the artist's personal victory but it was also very important in the promotion of Polish art.”⁵

In early September 1939, the artist and his wife – Lena Żelichowska – left Warsaw. They headed for the United States, which involved a long and exhausting passage across Romania, Turkey and the Far East. In Baghdad, the painter was commended to the royal court. Another stage of his migration – lasting almost six years from 1941 – was India, where the artist was hired by the prince to paint portraits and decorate the royal interiors. At the request of maharajahs fascinated by European culture, he designed furniture and large-scale paintings and murals. In them, he combined Hindu mythology with European Art Deco

stylistyką art déco, co zaowocowało oryginalną formą wypowiedzi.

Sukcesów nie udało się kontynuować w Stanach Zjednoczonych, dokąd Norblinowie dotarli w 1946 roku. Prowadzona tam działalność portretowa i reklamowa nie przynosiła oczekiwanych rezultatów. Choć artysta otrzymał zamówienie na portret prezesa Bank of America, jego nadzieje zgasły w chwili śmierci modela.

Ostatecznie pozbawiony złudzeń, pogrążony w depresji, pogłębionej obawą o utratę wzroku, w sierpniu 1952 roku popełnił w San Francisco samobójstwo, pozostawiając po sobie ogromną, wielobarwną i wciąż na nowo odkrywaną spuściznę artystyczną.

Agnieszka Kasprzak

¹ Zgodnie z aktem urodzenia: Juliusz Stefan Norblin de la Gourdain.

² A. Galis, *Maluję portret Stefana Norblina*, „Naokoło Świata” 1936, nr 142, s. 32–35.

³ Salony w 1915, 1916, 1917, 1924, 1933 i 1936 roku. Por. *Zachęta 1860–2000*, red. J. Chrzanowska-Pieńkos, Warszawa 2003, s. 153, 164–175.

⁴ Portret wojewody Władysława Jaroszewicza.

⁵ „Świat” 1937, nr 19, s. 7.

Agnieszka Kasprzak – historyk sztuki, pracownik Biura Stołecznego Konserwatora Zabytków. Badaczka i autorka publikacji z zakresu złotnictwa i jubilerstwa unikatowego oraz wielbicielka twórczości Stefana Norblina. Indyjskie realizacje artysty stały się inspiracją badań, które zaowocowały wieloma opracowaniami. Dzięki pomocy Konsulatu Polskiego w Los Angeles oraz prezes Polish Art and Culture Fundacion doprowadziła do sprowadzenia prochów Stefana Norblina oraz jego żony Leny Żelichowskiej do Polski.

style, which resulted in an idiosyncratic form of expression.

He was not able to continue his successes in the United States, where the Norblins arrived in 1946. His portraits and advertising activity did not bring the expected results. Although the artist was commissioned to paint the portrait of the president of the Bank of America, his hopes were dashed when the model passed away.

Finally, disillusioned, drowning in depression, aggravated by his fear of losing his sight, in August 1952, he committed suicide in San Francisco, leaving behind his abundant, multicoloured artistic heritage, still being rediscovered.

Agnieszka Kasprzak

¹ According to his birth certificate: Juliusz Stefan Norblin de la Gourdain.

² A. Galis, *Maluję portret Stefana Norblina*, „Naokoło Świata”, no. 142, 1936, p. 32–35.

³ Salons in 1915, 1916, 1917, 1924, 1933 and 1936. Cf. *Zachęta 1860–2000*, J. Chrzanowska-Pieńkos (ed.), Warszawa, 2003, p. 153, 164–175.

⁴ Portrait of Voivode Władysław Jaroszewicz.

⁵ „Świat”, no. 19, 1937, p. 7.

Agnieszka Kasprzak – art historian, works at the Office of the Capital City Conservator-Restorer, researcher and author of texts on goldsmithing and unique jewellery design, a devotee of Stefan Norblin's art. The artist's Indian works have inspired research that resulted in a large number of papers. Courtesy of the Polish Consulate in Los Angeles and the President of the Polish Arts and Culture Foundation, she saw to the bringing of the ashes of Stefan Norblin and his wife Lena Żelichowska to Poland.

*Faun w pajęczynie grający
na fletni*

1916
akwarela, tusz, złocenie, kredka,
papier na tekturze
40,5 × 32,8 cm

*Faun in Spider Web Playing
the Pan Flute*

1916
watercolour, ink, gilt, crayon,
paper on cardboard
40.5 × 32.8 cm

Portret Haliny Brucówny

1916

pastel, kredka na papierze

135 × 98 cm

Portrait of Halina Brucówna

1916

pastel, crayon on paper

135 × 98 cm

*Portret generała
Kazimierza Sosnkowskiego*
1939
olej na płótnie
60 × 50 cm

*Portrait of General
Kazimierz Sosnkowski*
1939
oil on canvas
60 × 50 cm

*Portret generała dywizji
Edwarda Śmigłego-Rydza
1938
olej na płótnie
60 × 50 cm*

*Portrait of Divisional General
Edward Śmigły-Rydz
1938
oil on canvas
60 × 50 cm*

*Siwa i Parwati
na górze Kajlos
1941–1942
olej na płótnie
230 × 186 cm*

*Shiva and Parvati
on Mount Kailash
1941–1942
oil on canvas
230 × 186 cm*

Jaksza, kobieta w półnackie

1945-1947
olej na płótnie
213 × 173 cm

Yaksha Woman, Half-Nude

1945-1947
oil on canvas
213 × 173 cm

Tancerze flamenco, namalowany
na czterech kawałkach płótna
1941–1942
olej na płótnie
286 × 237; 57 × 55; 190,5 × 58;
58 × 28 cm

Flamenco Dancers, painted
on four pieces of canvas
1941–1942
oil on canvas
286 × 237; 57 × 55; 190.5 × 58;
58 × 28 cm

Portret Amadea Pietra Gianniniego

1952
olej na dykcie
76 × 64 cm

Portrait of Amadeo Pietro Giannini

1952
oil on plywood
76 × 64 cm

Portret generała MacArthura
około 1950
olej na płótnie
149 × 121,5 cm

Portrait of General MacArthur
circa 1950
oil on canvas
149 × 121.5 cm

Stefan Norblin to przedstawiciel
zaczętej warszawskiej rodziny prze-
mysłowców, właścicieli Fabryki
Platerów i Wyrobów Brązowniczych
„Norblin i Spółka”, założonej
przez stryjecznego dziadka artysty,
potomka znakomitego francuskiego
malarza Jeana-Pierre’a Norblina de la
Gourdaine. To po nim zapewne Stefan
Norblin odziedziczył nieprzeciętny
talent plastyczny, którym zyskał sobie
przydomek artysty uniwersalnego.
Popularny wśród elit towarzyskich
oraz sfer rządowych przede wszystkim
jako świetny portrecista, był także
projektantem kostiumów teatralnych,
ilustratorem, plakacistą i projektantem
mody. Realizował pomysły w wielu
dziedzinach, z których malarstwo
okazało się najtrwalszym nośnikiem
jego osobowości i talentu.

Stefan Norblin came from
a distinguished Warsaw family
of industrialists, owners of the
Factory of Coated and Bronze
Goods “Norblin and Company”
founded by the artist’s great uncle,
descendant of the prominent French
painter, Jean-Pierre Norblin de La
Gourdaine. It must have been from
him that Stefan Norblin inherited
his exceptional artistic gift, which
earned him the title of the ultimate
artist. Popular among social elites
and officials mostly as a skilled
portrait artist, he was also a theatrical
costume designer, illustrator,
poster artist and fashion designer.
He pursued his ideas in a number
of fields, of which painting turned
out to be the most durable medium
for his personality and talent.